

*Ивана Родић,
истраживач и управник у Институту
за међународну политику и привреду, Београду*

Право грађана на еколошку информацију у законодавству Европске уније

Увод

Право на еколошку информацију представља један од најмоћнијих инструмената у домену заштите животне средине. На први поглед то није лако уочити. Уосталом, информација је само информација. То није акција. То није ни доношење одлуке. Па ипак, изношење неке информације у јавност може само по себи бити од огромног значаја.

Ваздух који удишемо, вода коју пијемо, токсични отпад одложен у нашој близини, све су то фактори који пресудно утичу на квалитет нашег живота. Отуда, непотпуно обавештавање или прикривање битних информација, које се односе на право стање животне средине, могу угрозити основна људска права.

Нажалост, у свету је превелики број случајева за које је јавност сазнала тек након манифестовања специфичних синдрома, који се више нису могли држати у тајности (Вијетнамски синдром, Заливски синдром). Деведесетих година прошлог века у САД-у су откривене злоупотребе и саме владе, која је одобрила експерименте у којима су људи били излагани штетном утицају радијације. О болести лудих крава, која је изазвала панику на европском континенту, сазнало се из официјелних извора са недопустивим закашњењем. Најскорија афера обелодањена у свим светским медијима о појави галомирајуће леукемије у редовима војника КФОР-а, који су боравили на Косову, покренула је велики број питања, која се од-

носе на коришћење оружја са осиромашеним уранијумом. Нажалост, ни после две године од бомбардовања Југославије, НАТО није објавио прецизне информације о количини осиромашеног уранијума који је употребљен у операцији “Милосрдни анђео”. То није учињено ни у случају бомбардовања Републике српске због чега је тзв. Балкански синдром још увек обавијен велом тајне. Сви ови примери указују на неопходност правног регулисања еколошког информисања као предуслова успешног вођења еколошке политике. Они у исто време илуструју постојање колизије између економских, политичких, војних и других интереса, са једне стране, и еколошких захтева, са друге стране.

Еколошко буђење седамдесетих година прошлог века, као и све јачи утицај “зелених”, учинили су да Европска унија преузме доминантну улогу у креирању међународних токова у области заштите животне средине. У том смислу Европска унија је уложила значајне напоре у циљу изградње легислативе у овој области, поклањајући посебну пажњу регулисању слободног приступа еколошким информацијама.

Веза између заштите животне средине и људских права

Уживање свих људских права директно је условљено стањем животне средине. Не само право на живот и право на здравље, већ и сва друга социјална, економска, културна, као и политичка права, могу бити у пуној мери уживана само у здравој животној средини. Управо је из овог разлога и настала потреба за концептом одрживог развоја, који подразумева да економски развој, као и развој науке и технологије, морају бити еколошки засновани. То је истовремено услов *sine qua non* за заштиту животне средине, али и за заштиту и даље унапређење људских права¹⁾.

У Декларацији усвојеној на Конференцији УН о развоју и животној средини, која је одржана 1992. године у Рио де Жанеиру истакнуто је “да је једини начин да се обезбеди дугорочни привредни развој у свету поштовање везе између тог развоја и заштите животне средине”.²⁾

У корпус људских права које штити међународна заједница унето је ново право, које припада тзв. трећој генерацији људских права - право на адекватну животну средину. Ово значајно право предвиђено је већим бројем међународноправних докумената уговорног и декларативног карактера, али је први пут признато 1972. године на Конференцији УН о човековој средини одржаној у Штокхолму. И један од најновијих међународноправних вишестраних инструмената у области животне средине, Конвенција о приступу информацијама, учешћу јавности у доношењу од-

1. Вид Вукасовић, Human Rights and Environmental Issues, “Human Rights and Scientific and Technological Development” (Edit. by C.G. Weeramantry), The United Nations University, Tokyo, 1990, p. 187.
2. Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment (Stockholm, 1972), Principle 1

лука и доступности правосуђа у вези с питањима заштите човекове средине (Архус, 1998), предвиђа у својој Преамбули да “свака особа има право на средину која одговара њеном здрављу и општем добру и дужност, како индивидуално, тако и у заједници са другима, да штити и унапређује животну средину на добробит садашњих и будућих генерација.”³⁾

Осим у уговорима свеевропског карактера чији је најбољи пример тзв. Архуска конвенција, одредбе о еколошком информисању налазе се у еколошком законодавству Европске уније.

Право на еколошку информацију у праву ЕУ

Европска унија данас представља међународну организацију са најразвијенијом легислативом у области животне средине. Ипак, детаљнијем регулисању проблематике еколошког информисања приступило се тек почетком деведесетих година. До тада су на ову специфичну врсту информисања примењивани прописи ЕУ који су се односили на информисање уопште. Уговором о оснивању ЕЕЗ и другим документима усвојеним од стране појединих органа ЕУ предвиђени су случајеви у којима је могуће ускратити информације. Ограничења општег принципа јавности информација предвиђена су у случајевима када се ради о професионалној тајни (чл. 214 Уговора о ЕЕЗ) или заштити битних интереса безбедности (чл. 223 истог уговора).

Уговором о оснивању ЕЕЗ установљена је обавеза органа Заједнице да подносе извештаје о свом раду који су доступни јавности, да публикују своје правне акте (чл. 191), као и да износе разлоге који су иницирали усвајање појединих правних аката (чл. 190).

Чињеница да ова специфична проблематика није била регулисана на уједначен начин у националним законодавствима појединих земаља чланица, али и ужасне последице (не)обавештавања јавности о нуклеарној катастрофи у Чернобилу 1986. године, допринели су да Европски парламент својом резолуцијом из 1988. године прихвати неопходност адекватног еколошког информисања.⁴⁾

Право на еколошку информацију у комунитарном законодавству регулисано је у две одвојене категорије: 1) право на приступ еколошким информацијама којима располажу надлежне власти држава чланица ЕУ и 2) право на приступ еколошким информацијама којима располажу институције ЕУ.

Први случај регулисан је директивом Савета 90/313/ЕЕЦ о слободи приступа информацијама о човековој средини⁵⁾, која је ступила на снагу 1. јануара 1993. године. Еколошка информација је веома широко дефинисана чланом 2. и односи се

3. Архуска конвенција – Водич за практичну примену, Регионални центар за животну средину за Централну и Источну Европу, стр. 9.

4. European Parliament Resolution, 22.01.1988, OJ 1988, No. C49, p. 175.

5. Council Directive 90/313/EEC of 7 June 1990 on the freedom of access to information on the environment, Volume 1, General Policy, Luxembourg, 1992, p. 164-169.

на све податке који су релевантни за човекову средину, без обзира у којој се форми појављују (писаној, визуелној, аудио или у форми базе података). Под “јавним властима” које су обавезне да пружају информације подразумевају се поред органа управе на националном, регионалном или локалном нивоу и различите установе, које се баве човековом средином, док су легислативни и судски органи изузети (чл. 2б и чл. 6).

Надлежне власти обавезне су да пруже еколошку информацију у што краћем року, а најкасније по истеку два месеца. Уколико одбију да пруже тражену информацију из неког од предвиђених разлога дужне су да такву одлуку образложе (чл. 3). Лице чији је захтев одбијен или игнорисан може тражити судским или управним путем преиначење такве одлуке (чл.4). Државама је омогућено да наплаћују услугу давања информација, али не преко тзв. разумне цене (чл. 5).

Еколошке информације може захтевати било које физичко или правно лице, које при томе није обавезно да доказује свој посебан интерес. Дакле, поред лица чији је домицил држава од које се траже информације, ово право припада и лицима из других земаља чланица ЕУ, али и лицима ван ЕУ⁶⁾.

Овом директивом Савета предвиђена је и обавеза земаља чланица да обавештавају своју јавност о стању животне средине, као и да периодично информишу Комисију ЕУ о примени саме директиве.

Убрзо након усвајања директиве 90/313/ЕЕЦ појавила се потреба за регулисањем права на приступ еколошким информацијама којима располажу институције ЕУ. У том смислу је већ приликом усвајања Мастрихтског уговора 1991. године донета декларација о потреби унапређења овог права.⁷⁾ Пошто је оцењено да транспарентност процеса одлучивања јача демократски карактер институција и поверење јавности у односу на администрацију, Комисији ЕУ је препоручено да најкасније 1993. године поднесе Савету извештај о мерама које имају за циљ да омогуће јавности већу доступност информација којима располажу органи ЕУ. У свом извештају⁸⁾ Комисија ЕУ је посебну пажњу обратила на случајеве у којима захтев за пружање информација може бити одбијен. Установљено је да захтев може бити одбијен уколико се ради о:

- личној приватности;
- о поверљивим питањима из домена индустрије или финансија;
- о јавној безбедности, укључујући ту и међународне односе и монетарну стабилност и
- о информацијама које су дате институцијама као поверљиве.

6. New items for Central and Eastern Europe, Vol. 8, A practical guide on improving public access to environmental information, published by Friends of the Earth Europe, Belgium, February 1995, p. 11-12.

7. Видети: Уговор о Европској унији – од Рима до Мастрихта, Изд. “Међународне политике” и других, Београд 1995. године, стр. 261.

8. Communication 93/C 156/05 to the Council, the Parliament and the Economic and Social Committee, Public access to the institutions' documents, Vol. 1 – General Policz, Luxembourg, 1996, p. 93-107.

Савет ЕУ је децембра 1993. године усвојио одлуку 93/731⁹⁾, којом је регулисан приступ јавности документима Савета. Овом одлуком је предвиђено да сви документи Савета у начелу буду доступни јавности, уз постојање одређених изузетака који су слични онима које је изнела Комисија ЕУ.

О захтеву подносиоца се мора одлучити најдаље у року од месец дана. У случају прихватања захтева документ се ставља на увид подносиоцу или му се доставља копија начињена о његовом трошку (чл. 3). У случају одбијања захтева подносилац се уз писмено образложење обавештава о правном леку који може бити подношење жалбе, вођење поступка пред Омбудсманом или пред Судом правде ЕУ (чл. 7).

Коначно, у фебруару 1994. године је ступила на снагу и Одлука Комисије ЕУ¹⁰⁾ којом је регулисан јавни приступ њеним документима. Одредбе ове одлуке практично су идентичне онима које садржи Одлука 93/731 Савета ЕУ. Рок за одлучивање о захтеву подносиоца износи такође месец дана, док се жалба у случају одбијања захтева може уложити генералном секретару Комисије (чл. 2, параг. 2). Овој одлуци је додат у виду анекса заједнички текст Савета и Комисије усвојен под називом “Кодекс понашања у вези са јавним приступом документима Комисије и Савета”, који се односи и на документа Савета иако је он својим актом већ регулисао ово питање.

Право на еколошку информацију према Конвенцији из Аархуса

Под утицајем развоја еколошког комунитарног права и на свеевропском плану усвојено је више међународно-правних докумената од којих је свакако најзначајнија Конвенција о приступу информацијама, учешћу јавности у доношењу одлука и о приступу правосуђу у вези са питањима заштите животне средине.¹¹⁾ Ова конвенција је усвојена 25. јуна 1998. године на Четвртој министарској конференцији “Животна средина за Европу”, одржаној у данском граду Аархусу, под покровитељством Економске комисије Уједињених Нација за Европу (УНЕСЕ). Том приликом је у поруци Генералног секретара УН истакнуто да ће ова конвенција допринети нестанку тајности у области екологије, као и промовисању демократије и заштити права свих да живе у здравој животној средини.¹²⁾

Аархуску конвенцију су приликом њеног усвајања потписали представници 35 европских земаља и Европске уније. Она представља нову врсту међународног

9. OJ No L340, 31.12.1993, p. 43.

10. Commission Decision 94/90, ECSC, EC, Euroatom of 8 February 1994 on public access to Commission documents, OJ No L 46, 18.02.1994, p.58.

11. Convention on Access to Environmental Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters

12. The UN Secretary-General's Message to the Fourth Pan-European Conference of Environment Ministers, "Environment for Europe", Fourth Ministerial Conference, Aarhus, 23-25 June 1998, Conference Proceedings, p.107.

споразума којим се чвршће повезују права из области животне средине са људским правима. Предмет Архуске конвенције улази у саму суштину односа између власти и грађана. Конвенција није само споразум везан за заштиту животне средине, она је такође и конвенција о одговорности владе и транспарентности у доношењу одлука.¹³⁾

За разлику од већине вишестраних уговора у области заштите животне средине који садрже обавезе које земље чланице имају једна према другој, овај међународни инструмент садржи обавезе које земље чланице имају према јавности. Због тога можемо констатовати да је Архуска конвенција, у смислу успостављања јасних обавеза државама чланицама и њиховим надлежним властима према јавности у регулисању питања приступа информацијама, отишла даље од било ког додашњег међународног уговора. Управо је то и био разлог због кога су преговори око нацрта Конвенције трајали чак две године. У дискусијама поводом регулисања ове веома деликатне материје значајан допринос дали су и представници више невладиних организација, а посебно Регионалног центра за животну средину за Централну и Источну Европу.

У Преамбули Конвенције из Аархуса указује се на везу са више раније усвојених докумената декларативног и обавезујућег карактера. То су, поред начела и смерница усвојених на конференцијама у Штокхолму и Рију, још и:

- Смернице UNECE о информисању у домену човекове средине;¹⁴⁾
- Закључци унети у Министарску декларацију усвојену на Трећој министарској конференцији “Човекова средина за Европу”, одржаној у Софији 25. октобра 1995. године;¹⁵⁾
- Конвенција о процени угрожености човекове средине у случају прекограничног загађења, усвојена у финском граду Еспоо 1991. године;¹⁶⁾
- Конвенција о прекограничним ефектима индустријских акцидентата, усвојена у Хелсинкију 1992. године;¹⁷⁾
- Конвенција о заштити и коришћењу прекограничних водотокова и Међународних језера, усвојена у Хелсинкију 1992. године.¹⁸⁾

Чланом 1. Конвенције из Аархуса експлицитно је установљено право на адекватну животну средину. Ово фундаментално право остварује се кроз:

- право физичких и правних лица да захтевају еколошку информацију;

13. Видети: The Aarhus Convention: An Implementation Guide, UN Economic Commission for Europe, Geneva, New York, 2000, p. 1.

14. ECE Guidelines on Access to Environmental Information

15. Ministerial Declaration adopted at the Third Ministerial Conference “Environment for Europe” in Sofia, Bulgaria, on 25 October 1995.

16. Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, Espoo, Finland, 25 February 1991.

17. Convention on the Transboundary Effects of Industrial Accidents, Helsinki, 17 March 1992.

18. Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes, Helsinki, 17 March 1992.

- право јавности да учествује у доношењу одлука у домену еколошке политике и
- приступ правосуђу у случају када су два претходна права повређена.

У члану 2. Конвенције унете су дефиниције најважнијих појмова за разумевање ове материје, које су формулисане веома широко, чиме је омогућено ширем кругу субјеката да учествује у процесима које Конвенција регулише.

Под еколошком информацијом подразумева се било која информација у писаној, визуелној, звучној, електронској или било којој другој материјалној форми о чињеницама релевантним за животну средину човека.

Право на информисање о стању животне средине има "јавност", што значи сви грађани, односно сва физичка и правна лица и њихова удружења, организације и групе. Конвенција предвиђа да одређена права у вези са еколошким информисањем има и "заинтересована јавност" под којом се подразумева јавност која је угрожена или ће вероватно бити угрожена или има интерес у доношењу одлука које се тичу животне средине. Битно је да се невладине организације увек сматрају заинтересованом јавношћу што практично значи да увек имају право да захтевају информације које се тичу животне средине.

Архуска конвенција предвиђа два општа начина на која грађанин може доћи до еколошке информације:

- тако што ће се са таквим захтевом обратити надлежној јавној власти и
- тако што ће јавна власт обавештавати грађанина о свим релевантним информацијама које се тичу животне средине.

На тај начин је могуће разликовати право на активно и право на пасивно еколошко информисање. Уколико право на активно информисање није развијено у довољној мери, постоји ризик да надлежне власти обавештавају јавност само о подацима који одговарају њиховим интересима што би довело грађане у ситуацију да читају искључиво извештаје које им влада пласира, али не и да сазнају састав воде коју пију.¹⁹⁾

Из ових разлога је чл. 4. Конвенције из Аархуса предвиђена општа обавеза јавних власти да омогуће доступност информација о животној средини када се то од њих тражи. Одговор надлежних власти се пружа у оквирима националне законске регулативе без инсистирања да се наведе интерес због кога се информација захтева. Предвиђено је да се тражене информације пруже у захтеваној форми изузев:

1. када је јавним властима једноставније да то учине у другој форми, уз обавезу да за то буду наведени разлози или
2. када је информација већ доступна јавности у неком другом облику.

Информације које се тичу животне средине морају бити стављене на располагање заинтересованом лицу у што краћем року, а најкасније месец дана након под-

19. Видети: New Items for Central and Eastern Europe, Vol. 8, *A practical guide on improving public access to environmental information*, Published by: Friends of the Earth, Brussels, February 1995, p. 6.

ношења захтева. Овај рок се изузетно може продужити за још месец дана ако обим и комплексност информација то налажу, при чему подносилац захтева мора бити обавештен о том продужењу и о његовим разлозима (чл. 4. параг. 2). Свака од држава уговорница може одобрити својим надлежним органима да наплаћују услуге пружања информација с тим што таква накнада не сме да пређе тзв. разуман износ.

Када је реч о праву на еколошку информацију свакако је најделикатније питање у којим случајевима надлежне власти могу да одбију пружање тражене информације. Поборници слободе еколошког информисања највише су критиковали управо ове одредбе Конвенције којима је предвиђен релативно велики број ограничења слободе информисања. Таквим уговорним решењем омогућено је надлежним органима да користе различите изговоре у циљу ускраћивања тражених информација.

Еколошка информација може бити одбијена уколико:

а) јавна власт којој је захтев поднет не поседује тражене информације;
б) је захтев изразито неразуман или је формулисан на сувише уопштен начин;
ц) се захтев односи на податке који нису још комплетирани или је реч о информацији којом, према важећим прописима или пракси државе, може да буде угрожен јавни интерес;

д) давање информације може да угрози: поверљивост поступка пред властима, ако је таква поверљивост предвиђена националним законодавством; међународне односе, националну одбрану и јавну безбедност; дисциплински или судски поступак; поверљивост пословних информација уколико је предвиђена законом, што се не односи на информације о емисијама штетних материја које су релевантне за заштиту човекове средине; права на интелектуалну својину; поверљивост личних података, која је предвиђена законским прописима, уколико се лице о коме је реч није изричито сагласило са давањем информација; интересе треће стране, која је дала податке, уколико се није сагласила да се подаци објављују, а која није законски обавезна да пружи податке у питању и на крају, саму животну средину, као што је случај са откривањем места за парење ретких врста животиња (чл. 4. параг. 3. и 4).

Наведена ограничења ублажена су одредбом која предвиђа њихову рестриктивну интерпретацију при којој се посебно мора узети у обзир јавни интерес коме треба да служи давање те информације као и чињеница да ли се тражена информација односи на испуштање штетних материја у животну средину (чл. 4. параг. 5). Јавне власти су обавезне да из одређеног поверљивог материјала објаве онај део информација који није поверљив.

У случају да државни орган не располаже траженом еколошком информацијом дужан је да, у што краћем року, обавести подносиоца захтева о томе који државни орган, по његовом мишљењу, може да пружи такву информацију, или да захтев проследи том органу и истовремено о томе обавести подносиоца захтева (чл. 4. параг. 5).

Прикупљање и ширење информација које се односе на животну средину регулисано је чл. 5. Архуске конвенције. Овим чланом је утврђена обавеза држава уговорница да одређене врсте информација прикупљају и пружају на увид јавности у оквиру својих редовних активности. То подразумева: успостављање система обавезног протока информација ка јавним властима; хитно информисање јавности у случају непосредне опасности по здравље људи или животну средину; обавештавање јавности о могућностима које постоје за еколошко информисање; установљавање јавних листа, регистара или јавно доступних база података; публикување и дистрибуирање националних извештаја о стању животне средине у редовним интервалима (не дужим од 3 или 4 године); подстицање организовања добровољног “еко-обележавања” и програма “еко-контроле”; развијање механизма који омогућавају приступ информацијама о производима у циљу заштите потрошача; успостављање система инвентара или регистара загађења итд.

Свесни значаја Интернета, творци Конвенције су предвидели обавезу страна уговорница да обезбеде већу доступност еколошких информација у електронским базама података до којих се лако може доћи путем јавних телекомуникационих мрежа (чл. 5. параг. 3).

Архуска конвенција још увек није ступила на снагу пошто још није депонован предвиђени број (16) инструмената ратификације, прихватања, одобрења или приступања. До сада је депоновано 10 ратификационих инструмената, а Конвенцију је потписало 39 држава и Европска унија. Овај документ је отворен за приступ државама чланицама Економске комисије УН за Европу, али и државама које нису чланице ове заједнице, што представља први случај да једна конвенција која је донета под окриљем UNECE садржи овакву одредбу. Очекује се да ће Архуска конвенција ступити на снагу током 2001. године, а да ће прво заседање страна уговорница бити у пролеће 2002. године.

Право на еколошку информацију у законодавствима земаља у транзицији

Еколошка легислатива ЕУ, као и њена легислатива у низу других области, од изузетног је значаја за земље Централне и Источне Европе, тзв. земље у транзицији, у које спада и СР Југославија. Хармонизација унутрашњих законодавстава земаља у транзицији са европским еколошким правом представља нужан услов за придруживање ЕУ, али и за сарадњу са овом регионалном организацијом. Заштита животне средине уско је повезана са низом других области²⁰ (тако је нпр. извоз у ЕУ могућ само ако се претходно испоштују прописани еколошки стандарди), те

20. Детаљније о томе: Вид Вукасовић, “Надлежност Европске уније у области заштите животне средине”, Законодавство Европске уније о животној средини и земље у транзицији, изд. Савезно министарство за развој, науку и животну средину, Београд, 2000, стр. 41.

је игнорисање трендова у еколошкој политици и законодавству ЕУ данас практично немогуће.

И у тзв. белој књизи, која носи наслов “Припреме придружених земаља Централне и Источне Европе за интеграцију у унутрашње тржиште Уније” указано је на значај да се питање очувања животне средине третира као саставни део процеса трговинске и економске интеграције придружених држава чланица. Иако наша земља није у поменутој групи логично је да ће, након нормализације односа са ЕУ, и њој бити постављени захтеви слични онима које морају да испуне придружене земље.

Као најмодернији међународни правни акт европског карактера, Архуску конвенцију су ратификовали Азербејџан, Белорусија, Грузија, Казахстан, Молдавија, Румунија, Македонија, Туркменистан и Украјина, а од развијених земаља само Данска. Од земаља у транзицији једино наша држава и Босна и Херцеговина нису потписнице ове Конвенције.

За поступак ратификације и ране имплементације Конвенције од велике важности је и активност невладиних организација у свим земљама региона. Тако је у Чешкој на иницијативу невладиних организација основана Радна група састављена од представника владе, еколошких организација, привредника и научника, која се бави овом проблематиком.²¹⁾

Када је реч о регулисању права на еколошку информацију уочљиви су различити приступи земаља у транзицији.²²⁾ У неким земљама су одредбе о приступу информацијама садржане у Законима о животној средини, док су у другим предвиђене посебним прописима. Најчешћи пропусти у законодавствима држава у транзицији су:

- конкретизација процедуре, укључујући прецизирање рокова;
- утврђивање листе изузетака одавања информације и
- утврђивање обавезе објављивања дела информације којом се не нарушава тајност података.

Поједине земље су предвиделе различите рокове за пружање тражене еколошке информације. Док су Чешка и Словачка утврдиле рок од два месеца, у Естонији се овај рок може продужити на 3-4 месеца у случају преузетости јавних органа. Као добру праксу у овом контексту треба издвојити Мађарску и Латвију у којима је рок редуциран на 7 дана од подношења захтева.

Већина земаља је прописала обавезу прикупљања и објављивања података везаних за животну средину. Међутим, реализација ове одредбе је отежана, јер се подаци налазе на више места и њихова евиденција није синхронизована. Такође није

21. The Aarhus Convention An Implementation Guide, UN Economic Commission for Europe, Geneva, New York, 2000, p. 153.

22. Видети: Рана Имплементација Архуске конвенције у Босни и Херцеговини”, Изд. Регионални центар за животну средину за Средњу и Источну Европу, Канцеларија за Босну и Херцеговину, Бања Лука, 1999, стр. 3.

предвиђено да информације буду доступне у електронским медијима. Битан пропуст представља и ретко објављивање извештаја о стању животне средине.

Поред недостатака, у неким државама постоје и добра искуства. Тако је у Мађарској установљена Служба за односе са јавношћу која заједно са 19 регионалних невладиних организација ради на прикупљању и ширењу еколошких информација.

Закључак

Наша земља је, упркос дугогодишњим санкцијама ЕУ и УН, успела да у значајној мери изгради еколошку легислативу која је у складу са актуелним међународним токовима у овој области. Када је реч о регулисању права на еколошку информацију, југословенски прописи у области животне средине не садрже посебне одредбе којима би се утврђивала обавеза пружања еколошких информација на захтев странке, као ни одредбе о поступку којим се могу тражити информације и роковима у којима надлежни орган мора одговорити на захтев подносиоца. Сва ова питања регулисана су нормама о општем управном поступку и другим нормама које се односе на рад државних органа.

Правне празнине које постоје у позитивном еколошком праву СРЈ свакако треба отклонити, али се чини да је то мањи проблем у односу на проблем недовољно развијених механизма за примену еколошких прописа у пракси.

Услед нерешеног статуса СРЈ у Уједињеним нацијама наши државни представници нису били укључени у процес доношења Архуске конвенције. Стога је неопходно да надлежни органи у што краћем року приступе процедури потписивања и ратификације ове конвенције, при чему треба имати у виду да су важећи прописи у домену еколошког права Југославије у знатној мери компатибилни са одредбама Конвенције.

Ефикасна примена Архуске конвенције и других међународних инструмената у домену заштите животне средине омогућиће грађанину 21. века да у већој мери реализује своје право на еколошку информацију и тиме буде ефикаснији у борби за очување здраве животне средине.